

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 583/2023-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára prerokoval námietku zaujatosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], vznesenú proti sudkyňi Ústavného súdu Slovenskej republiky Jane Baricovej v konaní vedenom na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2635/2023 a takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky Jana Baricová **nie je vylúčená** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2635/2023.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 2635/2023 konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie svojich práv postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11C/129/2011 po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 293/2016 z 15. júna 2016. Sťažovatelia okrem iného v závere ústavnej sťažnosti na s. 8 vyslovili požiadavku, „... *aby v tejto veci nekonala a nerozhodovala sudkyňa JUDr. Jana Baricová*“.

2. Vec bola náhodným výberom elektronickými prostriedkami pridelená na prerokovanie I. senátu ústavného súdu a sudkyňou spravodajkyňou je Jana Baricová.

3. Sudkyňa spravodajkyňa listom z 29. novembra 2023 podľa § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámila predsedovi ústavného súdu, že sťažovatelia okrem iného v závere ústavnej sťažnosti na s. 8 vyslovili požiadavku, „*aby v tejto veci nekonala a nerozhodovala sudkyňa JUDr. Jana Baricová*“.

4. Sudkyňa Jana Baricová uviedla, že napriek tomu, že túto požiadavku nemožno považovať za kvalifikovanú námietku zaujatosti v zmysle § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže nie je nijako odôvodnená, z dôvodu odstránenia prípadných pochybností túto skutočnosť oznámila predsedovi ústavného súdu na účely rozhodnutia príslušného senátu ústavného súdu o jej prípadnom vylúčení.

5. Sudkyňa Jana Baricová zároveň uviedla, že k sťažovateľom, ich právnej zástupkyňi ani k veci nemá žiaden vzťah (pomer), ktorý by jej bránil vo veci nezávisle a nestranné rozhodnúť.

II.

Posúdenie vecí ústavným súdom

6. Požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranné, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

7. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

8. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde účastník konania má právo vzniesť námietku zaujatosti proti sudcom ústavného súdu, ktorí majú jeho vec prerokovať a rozhodnúť. Námietku zaujatosti je účastník konania povinný vzniesť do desiatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Účastník konania je povinný uviesť, kedy sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Námietku zaujatosti musí účastník konania odôvodniť. Sudca ústavného súdu, proti ktorému námietka smeruje, je povinný sa k námietke zaujatosti vyjadriť. Na opakované námietky zaujatosti podané proti tomu istému sudcovi ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcej rovnakej námietke zaujatosti rozhodol.

9. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

10. Podľa čl. IV bodu 1 písm. b) rozvrhu práce na rok 2023 o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu.

11. Pokynom predsedu ústavného súdu z 30. novembra 2023 bola námietka zaujatosti vznesená sťažovateľmi proti sudkyňi Jane Baricovej pridelená II. senátu ústavného súdu, ktorý ho v súlade s citovaným článkom rozvrhu práce prerokoval v zložení Ľuboš Szigeti (predseda senátu a sudca spravodajca) a sudcovia Peter Molnár a Ivan Fiačan (ďalej len „námietkový senát“).

12. Pokiaľ ide o subjektívne hľadisko, treba vychádzať z prezumpcie nepredpojatosti dotknutého sudcu a zistiť, či jeho vyjadrenia alebo správanie v konkrétnej veci neposkytujú dôkazy na vyvrátenie tejto domnienky. Z obsahu oznámenia sudkyne Jany Baricovej vyplýva, že vo vzťahu k sťažovateľom, resp. ich právnej zástupkyňi, ako ani k veci sa necíti byť zaujatou. Rovnako samotné správanie sudkyne nijako nespochybňuje jej subjektívnu nestrannosť. Vzhľadom na uvedené teda nie je možné sudkyňu ústavného súdu Janu Baricovú považovať za subjektívne zaujatú.

13. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko, námietkový senát v tejto súvislosti konštatuje, že sťažovatelia námietku zaujatosti vznesenú proti sudkyňi Jane Baricovej vôbec neodôvodnili žiadnymi konkrétnymi skutočnosťami, ale len bez ďalšieho uviedli, že žiadajú, „*aby v tejto veci nekonala a nerozhodovala sudkyňa JUDr. Jana Baricová*“. Sťažovatelia teda neuviedli žiadne konkrétne skutočnosti, vo vzťahu ku ktorým by bolo možné posudzovať, či tieto z objektívneho hľadiska zakladajú pochybnosti o nezaujatosti sudkyne Jany Baricovej.

14. Námietka zaujatosti vznesená sťažovateľmi proti sudkyňi Jane Baricovej v kontexte rozhodovania vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 2635/2023 nevzbudzuje zo subjektívneho, ako ani z objektívneho hľadiska oprávnené pochybnosti o nestrannosti sudkyne ústavného súdu Jany Baricovej. Ani v oznámení namietnutej sudkyne ústavného súdu námietkový senát nevidel skutočnosti, ktoré by po ich podrobení subjektívnemu a objektívnemu testu nestrannosti mohli rezultovať v konštatovaní vylúčenia sudkyne ústavného súdu z niektorého zo zákonom stanovených dôvodov, a preto námietkový senát rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2023

Ľuboš Szigeti
predseda senátu